

คุณภาพชีวิตของประชาชนเทศบาลเมืองคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา People's Quality of Life of local government Korhong district Hatyai in Songkhla Province

จิรัชยา เจียวก๊ก^{1*}, สันติชัย แยมใหม่² และพัทธธีรา จินตานนท์³
Jirachaya Jeawkok^{1*}, Santichai Yammai² and Phattheera Jinthanon³

^{1,2} อาจารย์สาขาวิชาพัฒนาสังคม คณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

^{1,2} Department of Society Development, Faculty of Arts and Education, Hatyai University

³ อาจารย์สาขาวิชาการเมืองการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

³ Department of Politics and Governments, Faculty of Political Science, Hatyai University

* Corresponding author, E-mail: jirachaya@hu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อเป็นการศึกษาถึงลักษณะคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน โดยใช้เครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน เป็นชุดคำถาม 24 ข้อ ประกอบกับการศึกษาถึงปัจจัยกำหนดคุณภาพชีวิตกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนเทศบาลเมืองคอหงส์ จำนวน 396 คน ด้วยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ใช้ สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรและการเปรียบเทียบ T-test, One-Way Anova ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพชีวิตประชาชน เทศบาลเมืองคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 1) คุณภาพชีวิตประชาชน เทศบาลเมืองคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา อยู่ในระดับดี 2) ปัจจัยกำหนดคุณภาพชีวิต ได้แก่ ความเท่าเทียมกันในสังคม พฤติกรรมมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตชุมชน ระดับการพัฒนาของพื้นที่ และการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต โดยพฤติกรรมมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตชุมชน ($r = 0.923$) และการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ($r = 0.917$) มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก ความเท่าเทียมกันในสังคม ($r = 0.591$) มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง และระดับการพัฒนาของพื้นที่ ($r = 0.287$) มีความสัมพันธ์ระดับต่ำมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่าง จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าข้อมูลที่จำแนกตามกลุ่มเพศ สถานภาพสมรส จำนวนบุตร รายได้ และรายได้ต่อครัวเรือน ไม่มีความสัมพันธ์ต่อปัจจัยลักษณะคุณภาพชีวิต

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิตประชาชน

Abstract

The aim of this survey research is to study the quality of life of people in Hat Yai district, Songkhla province based on the basic minimum need measurement consisting of 24 sets of questions with 396 samples. Multi-Stage sampling method was used to represent people living in Korhong area. For statistical analysis, the average, standard deviation, T-test of independent samples, one-way ANOVA and Pearson's product moment correlation coefficient were operated.

The result of this research has discovered; 1) the quality of life of people in the area of Korhong municipality is at a good level; however, equality, political participations at the local level, the degree of development and the philosophy of sufficient economy are main factors indicating the quality of life. Thus, the correlation shows that the behaviors of people on political participations ($r=0.923$) and sufficient economy ($r=0.917$) have proved at a high level correlating to the quality of life. Meanwhile, equality ($r=0.591$) and development of the area moderately and slightly influence respectively. Gender, marital status, number of child, income and income per household differences do not correlate to the quality of life's factors

Keyword: people's quality of life

บทนำ

การศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต (Quality of Life) ในประเทศไทย มีมาเป็นระยะเวลากว่า 30 ปีแล้ว แต่ก็ยังมีปัญหาในการกำหนดตัวชี้วัดคุณภาพชีวิต ทำให้หน่วยงานภาครัฐโดยกระทรวง กรมต่างๆ และนักวิชาการที่สนใจ ได้พยายามพัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพชีวิต ทั้งในระดับจังหวัด ระดับชุมชน และระดับบุคคล รวมถึงการศึกษาตัวชี้วัดเฉพาะกลุ่มบุคคลที่มีคุณลักษณะเฉพาะ เช่น ผู้สูงอายุ แรงงาน สตรี เกษตรกร คริวเรือนชนบท คริวเรือนที่มีแรงงานย้ายไปทำงานต่างประเทศ เป็นต้น แต่ก็ยังมีปัญหาเรื่องความน่าเชื่อถือของตัวชี้วัดอยู่ ตัวชี้วัดหลายตัวที่ภาครัฐใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการพัฒนาในระดับพื้นที่ เช่น ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) การศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ผ่านมาส่วนหนึ่งมองว่าคุณภาพชีวิต เป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการพัฒนาที่ดำเนินการในพื้นที่หรือสะท้อนผลการพัฒนาผ่านโครงการหนึ่งโครงการใด บางส่วนศึกษาคุณภาพชีวิตในฐานะที่เป็นเป้าหมายของการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมพัฒนา (ดุขฎิ อายุวัฒน์, 2548)

ความเห็นเกี่ยวกับบทความคุณภาพชีวิตที่ดีว่า การทำให้ความยุติธรรม ความเป็นธรรมในสังคม และการทำให้ชาวบ้านมีคุณภาพชีวิตที่ดี มนสิกุล โอวาทเภสัชช์ (2552) ทั้ง 3 เรื่องนี้สอดคล้องกลมกลืนกันในสภาพสังคมไทยปัจจุบันที่มีช่องว่างของการกระจายรายได้ ความเหลื่อมล้ำในสังคมสูงขึ้น

ทุกด้าน ระบบการศึกษาที่มุ่งการแข่งขันสูงขึ้น และสภาพแวดล้อมที่เป็นภัยต่อชีวิตและสุขภาพ และที่สำคัญคือชาวบ้านรู้สึกว่าจะเข้าไม่ถึงบริการด้านยุติธรรม ขาดความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับความยุติธรรม หนำซ้ำรู้สึกว่าการกฎหมายไม่ใช่เรื่องใกล้ตัวแต่เป็นเรื่องทางเทคนิคที่พึ่งตัวเอง ไม่ได้ต้องพึ่งพาจากคนที่รู้เท่านั้น การพัฒนาที่ขาดการเสริมสร้างฐานรากจากล่างสู่บนและวิธีการที่พึ่งพากระบวนการเกินส่วนขาดกระบวนการมีส่วนร่วมที่แท้จริงส่งผลให้ชาวบ้านสัมผัสกับการพัฒนาความเจริญแต่เพียงด้านวัตถุและสิ่งก่อสร้าง รวมทั้งเทคโนโลยีจากกระแสโลกาภิวัตน์ทุนนิยมที่ผูกพันกับผลประโยชน์ทางการค้า ทั้งภายในประเทศและบริษัทข้ามชาติ และการสัมผัสแบบนี้ทำให้ประเด็นเรื่องความยุติธรรม สภาพสังคมที่เป็นธรรม และคุณภาพชีวิตที่ดีถูกมองด้วยคุณค่าที่เคลือบแฝงไปด้วยภาพลวงตาตามไปด้วย ภาพลวงตาเหล่านี้จึงก่อให้เกิดปัญหาความคุณภาพชีวิต สภาพของการขาดโอกาสในการทำมาหากินที่เสมอภาคและเท่าเทียม ปัญหาคุณภาพของการศึกษา ปัญหาการกระจายความเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน ปัญหาความไม่แน่นอนและไม่เป็นธรรมของราคาผลผลิตทางการเกษตร รวมไปถึงการเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุขและสุขภาพ ซึ่งทั้งหมดนี้ก็คือปัญหาการมีคุณภาพชีวิต ที่ดินนั่นเอง ผู้วิจัยเกิดข้อสงสัยเป็นอย่างยิ่งว่า ทั่วๆ ที่รัฐได้ทุ่มเทความพยายามไปมากมาย แต่ยังมีปัญหาคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมถึงสาเหตุของปัญหาคุณภาพชีวิตคืออะไร หรือเรามีความเข้าใจในคุณภาพชีวิตเพียงใด ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะศึกษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมเป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

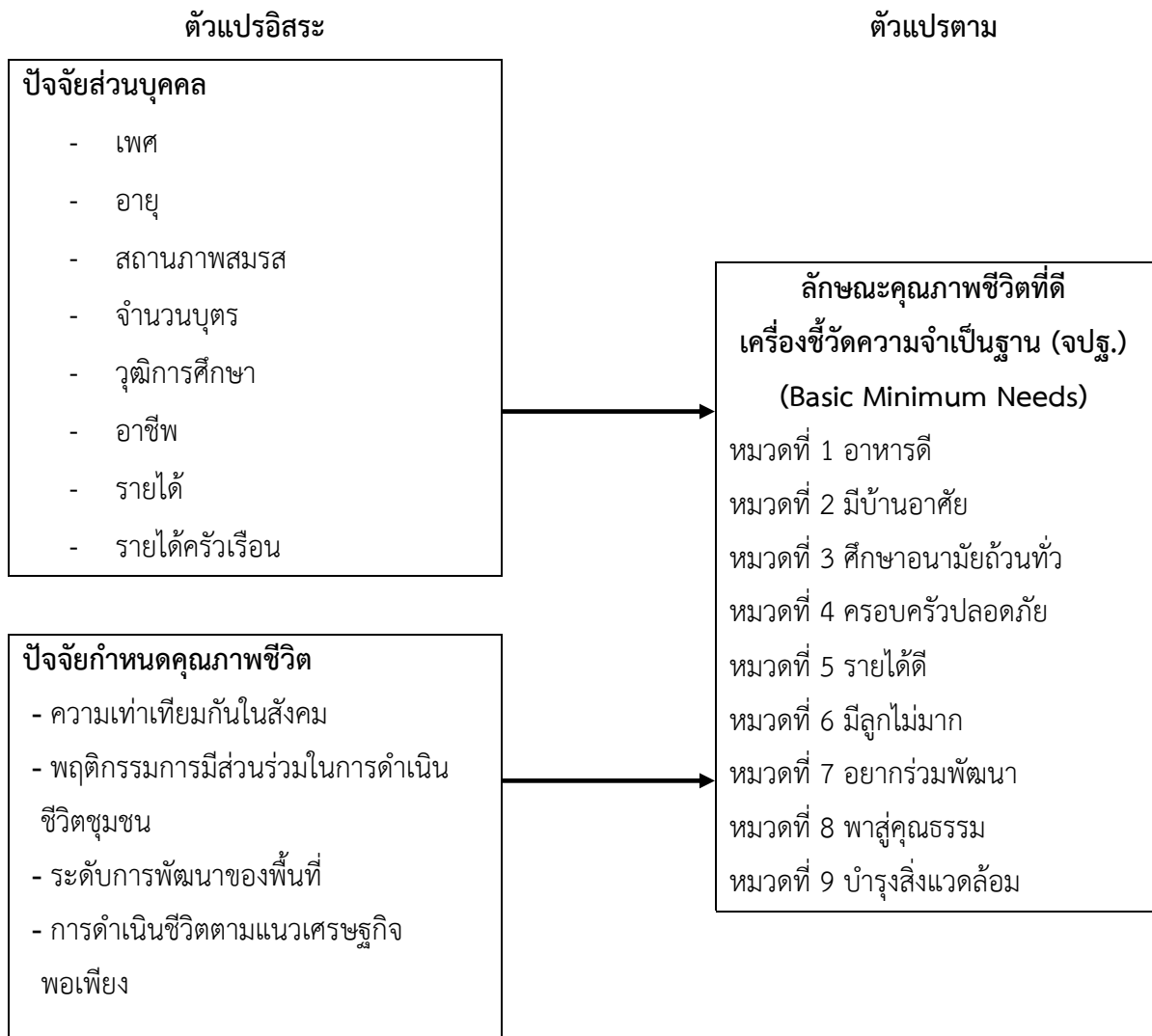
1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน เทศบาลคอหงส์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยกำหนดคุณภาพชีวิตและระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน เทศบาลคอหงส์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
3. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะประชาชนและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิต

สมมุติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยกำหนดคุณภาพชีวิต ได้แก่ ความเท่าเทียมกันในสังคม พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตชุมชน ระดับการพัฒนาของพื้นที่ และการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง มีความสัมพันธ์กับลักษณะคุณภาพชีวิตที่ดี

กรอบแนวคิด

ผู้วิจัยได้ใช้ดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิต ของความจำเป็นพื้นฐาน (basic minimum need หรือ BMN หรือ จปฐ.) โดยมีเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ซึ่งหมายถึง ความจำเป็นขั้นต่ำสุดที่ทุกคนในชุมชนควรมี หรือควรจะเป็นในช่วงระยะเวลาหนึ่งเพื่อให้มีชีวิตที่ดีและสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขตามสมควรการนำเครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) มาเป็นเครื่องมือในการวัด เพื่อให้ประชาชนทราบถึงสภาพความเป็นอยู่ของตนเอง ครอบครัว และชุมชน ว่าบรรลุตามเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐานแล้วหรือไม่ รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนานับตั้งแต่การกำหนดปัญหาตามต้องการที่แท้จริงของชุมชน ตลอดจนค้นหาสาเหตุและแนวทางแก้ปัญหาโดยใช้ข้อมูล จปฐ. ที่มีอยู่เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงจุดมากขึ้น โดยแนวความคิดที่ได้เลือกศึกษาสามารถนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิด (Conceptual Framework) ในการศึกษาได้ดังนี้

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในงานวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิต

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ทำการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บข้อมูล ประชากรในการศึกษา คือประชาชนในเขตเทศบาลเมืองคอหงส์ จำนวน 44,845 คน (เทศบาลเมืองคอหงส์, 2556) โดยใช้สูตรคำนวณของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973; อ้างอิงจากบุญธรรม กิจปรีดาภิสุทธิ์, 2549) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 396 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ เครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) มาเป็นเครื่องมือในการวัด

ส่วนสถิติที่ใช้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อยแล้ว จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม (Questionnaires) มาประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ทางสถิติด้วยค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทดสอบสมมติฐานด้วย Independence Sample t-Test กรณีที่ตัวแปร 2 ตัว ที่เป็นอิสระต่อกัน และกรณีที่ตัวแปรมากกว่า 2 ตัว ที่เป็นอิสระต่อกัน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-Way ANOVA และเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD และการทดสอบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient: r) สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์

ผลการศึกษาและการทดสอบสมมติฐาน

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน เทศบาลคอหงส์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยกำหนดคุณภาพชีวิตและระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน เทศบาลคอหงส์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา และ 3) เปรียบเทียบคุณลักษณะประชาชนและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิต โดยการวิจัยครั้งนี้ได้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 คือ เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน เทศบาลคอหงส์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา ผลการวิจัยสามารถตอบวัตถุประสงค์ข้อนี้ได้ว่า ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาอยู่ในระดับคุณภาพชีวิตระดับดี ($\bar{X} = 4.15$) เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า

ตารางที่ 1 ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน เทศบาลคอหงส์ อ.หาดใหญ่

คุณภาพชีวิต	ระดับ(\bar{X})	แปรผล
1. พอใจกับสุขภาพของท่านในตอนนี	4.20	ดี
2. จำเป็นต้องไปรับการรักษาพยาบาล เพื่อที่จะทำงานหรือมีชีวิตอยู่ไปได้ในแต่ละวัน	4.20	ดี
3. มีปัญหาคุณภาพชีวิต	4.19	ดี

วัตถุประสงค์ข้อ 2 คือ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยกำหนดคุณภาพชีวิตและระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน เทศบาลคอหงส์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

จากการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกำหนดคุณภาพชีวิตต่อปัจจัยลักษณะคุณภาพชีวิตของประชาชนเทศบาลเมืองคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยภาพรวม ซึ่งมีความเท่าเทียมกันในสังคม พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตชุมชน ระดับการพัฒนาของพื้นที่ และการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะคุณภาพชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ของปัจจัยกำหนดคุณภาพชีวิตและระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน เทศบาลคอหงส์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

คุณภาพชีวิต	ระดับ(\bar{X})	ความสัมพันธ์ (r)	แปรผล
1. ความเท่าเทียมกันในสังคม	4.20	.591	ปานกลาง
2. การดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	4.18	.917	สูงมาก
3. พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตชุมชน	4.16	.923	สูงมาก
4. ระดับการพัฒนาของพื้นที่	4.16	.287	ต่ำมาก

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าข้อมูลที่จำแนกตามกลุ่มเพศ อายุ สถานภาพสมรส จำนวนบุตร ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และรายได้ต่อครัวเรือนที่แตกต่างกันไม่ได้เป็นปัจจัยกำหนดคุณภาพชีวิตที่ดี ดังนี้

เพศ จำแนกตามสถานภาพด้านเพศ ในภาพรวม พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อเปรียบเทียบรายข้อพบว่า ท่านมีกำลังเพียงพอที่จะทำสิ่งต่างๆ (งานหรือชีวิตประจำวัน) และ ท่านรู้สึกว่าคุณภาพชีวิตมีความมั่นคงปลอดภัยไหมในแต่ละวันมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเพศชายมีความคิดเห็นสูงกว่าเพศหญิง

อายุ ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 และแยกกลุ่มอายุคือ กลุ่มอายุต่ำกว่า 20 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 กลุ่มอายุ 20-29 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 กลุ่มอายุ 30-39 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 กลุ่มอายุ 40-49 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 กลุ่มอายุ 50-59 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 และกลุ่มอายุมากกว่า 60 ปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนเทศบาลเมืองคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามอายุในภาพรวม และรายด้าน พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน

สถานภาพ จำแนกตามสถานภาพสมรส พบว่า ในภาพรวม สถานภาพสมรสมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.16) สูงกว่าสถานภาพโสด (\bar{X} = 4.15) เมื่อทดสอบความแตกต่างของลักษณะคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนเทศบาลเมืองคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามสถานภาพด้านสถานภาพสมรส ในภาพรวม พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อ

เปรียบเทียบรายข้อพบว่า ท่านพอใจกับการนอนหลับ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสถานภาพสมรสมีความคิดเห็นสูงกว่าสถานภาพโสด

จำนวนบุตร จำแนกตามจำนวนบุตร พบว่า ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 และแยกกลุ่มจำนวนบุตรคือ กลุ่มยังไม่มีบุตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 กลุ่มมีบุตร 1 คน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 กลุ่มมีบุตร 2 คน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 กลุ่มมีบุตร 3 คน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 และกลุ่มมีบุตรมากกว่า 3 คน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง จำแนกตามจำนวนบุตรในภาพรวมพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อเปรียบเทียบรายด้าน พบว่า ท่านรู้สึกพอใจในตนเอง และ ท่านยอมรับรูปร่างหน้าตาของตัวเองได้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อทดสอบความแตกต่างของลักษณะคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนเทศบาลเมืองคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามจำนวนบุตรเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD พบว่า จำนวนบุตรของประชาชนมีรายคู่มีความแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า ข้อคำถามข้อ 7 ท่านรู้สึกพอใจในตนเอง มีความแตกต่างจำนวน 3 คู่ คือ คู่ยังไม่มีบุตรกับมีบุตรจำนวน 3 คน มีค่า LSD = 0.787 คู่มีบุตรจำนวน 1 คนกับมีบุตรจำนวน 3 คน มีค่า LSD = 0.675 คู่มีบุตรจำนวน 2 คน กับมีบุตรจำนวน 3 คน มีค่า LSD = 0.696 ตามลำดับ และข้อคำถาม ข้อ 8 ท่านยอมรับรูปร่างหน้าตาของตัวเองได้ มีจำนวนคู่ที่แตกต่างกัน 2 คู่ คือ คู่มีบุตรจำนวน 1 คนกับมีบุตรจำนวน 3 คน มีค่า LSD = 0.529 และคู่มีบุตรจำนวน 2 คนกับมีบุตรจำนวน 3 คน มีค่า LSD = 0.628

ระดับการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 และแยกกลุ่มระดับการศึกษาคือ ต่ำกว่าประถมศึกษาและประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 มัธยมศึกษาตอนต้นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 อนุปริญญา/ปวส. มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 ปริญญาโทมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง จำแนกตามระดับการศึกษาในภาพรวมพบว่าไม่มีความแตกต่างกัน

อาชีพ จำแนกตามอาชีพ พบว่า ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 และแยกกลุ่มระดับการอาชีพคือ ว่างาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 กำลังศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 รับราชการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 พนักงานบริษัทเอกชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 ทหารเรือ แผลงลอย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 เกษตรกร ชาวสวน ชาวไร่ เลี้ยงสัตว์ หัตถกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 และเจ้าของธุรกิจมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 การวิเคราะห์เปรียบเทียบ จำแนกตามอาชีพในภาพรวมพบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน

รายได้ จำแนกตามจำนวนรายได้ พบว่า ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 และแยกกลุ่มรายได้คือ รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 รายได้ระหว่าง 5,000-10,000 บาท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 รายได้ระหว่าง 10,001-15,000 บาท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 รายได้ระหว่าง 15,001-20,000 บาท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 รายได้ระหว่าง 20,001-25,000 บาท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 รายได้มากกว่า 25,000 บาท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง จำแนกตาม

รายได้ในภาพรวมพบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบรายด้าน พบว่าท่านมีกำลังเพียงพอที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ท่านมีความรู้สึกไม่ดี และท่านมีสภาพแวดล้อมดีต่อสุขภาพของท่าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อทดสอบความแตกต่างของลักษณะคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนเทศบาลเมืองคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามรายได้เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD พบว่า รายได้ของประชาชนมีรายคู่นั้นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อมูลแสดงสถิติของลักษณะคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนเทศบาลเมืองคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำแนกตามรายได้เป็นรายคู่พบว่า ข้อคำถามข้อ 3 ท่านมีกำลังเพียงพอที่จะทำสิ่งต่าง ๆ มีความแตกต่างจำนวน 6 คู่ คือ คู่รายได้ต่ำกว่า 5,000 และรายได้ 5,000-10,000 มีค่า LSD = 0.253 คู่รายได้ต่ำกว่า 5,000 และรายได้ 5,000-10,000 มีค่า 1.166 คู่รายได้ต่ำกว่า 5,001-10,000 บาท และรายได้ 10,001-15,000 มีค่า LSD = 0.369 คู่รายได้ต่ำกว่า 5,001-10,000 บาทและรายได้ มากกว่า 25,000 มีค่า LSD = 0.913 คู่รายได้ต่ำกว่า 10,001-15,000 บาทและรายได้ มากกว่า 25,000 มีค่า LSD = 1.282 คู่รายได้ต่ำกว่า 15,001-20,000 บาทและรายได้ มากกว่า 25,000 มีค่า LSD = 1.157

รายได้ต่อครัวเรือน จำแนกตามจำนวนรายได้ต่อครัวเรือน พบว่า ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 และแยกกลุ่มรายได้ต่อครัวเรือนคือ รายได้ต่อครัวเรือนต่ำกว่า 5,000 บาท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 รายได้ต่อครัวเรือนระหว่าง 5,000-10,000 บาท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 รายได้ต่อครัวเรือนระหว่าง 10,001-15,000 บาท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 รายได้ต่อครัวเรือนระหว่าง 15,001-20,000 บาท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 รายได้ต่อครัวเรือนระหว่าง 20,001-25,000 บาท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 รายได้ระหว่าง 25,001-30,000 บาท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 รายได้ต่อครัวเรือนมากกว่า 30,000 บาท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง จำแนกตามรายได้ต่อครัวเรือนในภาพรวมพบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบรายด้าน พบว่า ท่านคิดว่าท่านมีปัญหาคุณภาพชีวิต มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อทดสอบความแตกต่าง จำแนกตามรายได้ต่อครัวเรือนเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD พบว่า รายได้ต่อครัวเรือนของประชาชนมีรายคู่นั้นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า ข้อคำถามข้อที่ 24 ท่านคิดว่าท่านมีปัญหาคุณภาพชีวิต มีจำนวนคู่ที่แตกต่าง 4 คู่ คือ คู่รายได้ 5,001-10,000 บาท กับ 10,001-15,000 บาท มีค่า LSD = 0.379 คือ คู่รายได้ 5,001-10,000 บาท กับ รายได้ 25,001-30,000 บาท มีค่า LSD = 0.474 คู่รายได้ 10,001-15,000 บาท กับ รายได้มากกว่า 30,000 บาท มีค่า LSD = 0.313 คู่รายได้ 25,001-30,000 บาท กับ รายได้มากกว่า 30,000 บาท มีค่า LSD = 0.408

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคำถามลักษณะคุณภาพชีวิต พบว่า เพศ สถานภาพสมรส จำนวนบุตร รายได้ และรายได้ต่อครัวเรือนที่แตกต่างกัน มีความแตกต่างกันบางข้อคำถามของลักษณะคุณภาพชีวิตที่ดีตามที่กล่าวมาแล้ว

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 คือ เปรียบเทียบคุณลักษณะประชาชนและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตที่ดี พบว่า คุณลักษณะโดยภาพรวมของประชาชนที่แตกต่างกันไม่ทำให้คุณภาพชีวิตแตกต่างกัน ดังนี้

ระดับของปัจจัยกำหนดคุณภาพชีวิตของประชาชนเทศบาลเมืองคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับ เห็นด้วย ($\bar{X} = 4.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ตารางที่ 3 ระดับของปัจจัยกำหนดคุณภาพชีวิตของประชาชนเทศบาลเมืองคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

คุณภาพชีวิต	ระดับ(\bar{X})	แปรผล
1. ความเท่าเทียมกันในสังคม	4.20	เห็นด้วย
2. การดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	4.18	เห็นด้วย
3. พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตชุมชน	4.16	เห็นด้วย
4. ระดับการพัฒนาของพื้นที่	4.16	เห็นด้วย

เมื่อพิจารณา ปัจจัยกำหนดคุณภาพชีวิตเป็นรายด้าน มีรายละเอียดดังนี้

1. ความเท่าเทียมกันในสังคม

ระดับของปัจจัยกำหนดคุณภาพชีวิต ด้านความเท่าเทียมกันในสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับ เห็นด้วย ($\bar{X} = 4.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีผลต่อสาเหตุคุณภาพชีวิตระดับ เห็นด้วย และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ คนมีอำนาจมักเอาประโยชน์จากท่านอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.14$) รองลงมาบ้านเมืองเราถูกทิ้งปัญหาโดยไม่มีคนแก้ไข ($\bar{X} = 4.08$) และผู้บริหารท้องถิ่นไม่สนใจพัฒนาท้องถิ่นของท่าน ($\bar{X} = 4.06$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีผลต่อสาเหตุของคุณภาพชีวิตระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารท้องถิ่นไม่สนใจสิ่งที่เกิดขึ้นกับท่าน ($\bar{X} = 4.39$) รองลงมา สิ่งที่ท่านคิดไม่มีความสำคัญกับผู้อื่น ($\bar{X} = 4.33$) และคนรวยจะรวยขึ้น แต่คนจนจะจนลง ($\bar{X} = 4.22$, $SD = 0.85$) ตามลำดับ

2. พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตชุมชน

ระดับของปัจจัยกำหนดคุณภาพชีวิต ด้านพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีผลต่อคุณภาพชีวิตระดับเห็นด้วย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เคยแสดงความคิดเห็นกับตัวแทนที่ได้รับเลือก ($\bar{X} = 4.18$) รองลงมา เคยบริจาคเงินให้กับกลุ่มชุมชนที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ($\bar{X} = 4.17$) และเคยไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.10$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีผลต่อสาเหตุของคุณภาพชีวิตระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เคยร้องเรียนปัญหาชุมชนต่อราชการบริหารส่วนภูมิภาคและ

ส่วนกลาง ($\bar{X} = 4.30$) รองลงมา เคยบริจาคเงินให้หน่วยงานส่วนท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.28$) และเคยร้องเรียนปัญหาชุมชนต่อสื่อมวลชน ($\bar{X} = 4.22$) ตามลำดับ

3. ระดับการพัฒนาของท้องถิ่น

ระดับของปัจจัยกำหนดคุณภาพชีวิต ด้านระดับการพัฒนาของท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีผลต่อคุณภาพชีวิตระดับเห็นด้วย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อนุสรณ์สถาน ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมา สนามเด็กเล่น ($\bar{X} = 4.18$) และห้องสมุดประชาชน ($\bar{X} = 4.18$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีผลต่อสาเหตุของคุณภาพชีวิตระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ศูนย์การค้า ($\bar{X} = 4.31$) รองลงมา ที่อยู่อาศัย ($\bar{X} = 4.30$) และถนนสายหลัก ($\bar{X} = 4.29$) ตามลำดับ

4. การดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

ระดับของปัจจัยกำหนดคุณภาพชีวิต ด้านการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับ เห็นด้วย ($\bar{X} = 4.18$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีผลต่อคุณภาพชีวิตระดับเห็นด้วย และเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ หลักด้านความรู้และคุณธรรม ($\bar{X} = 4.18$) ความรู้ความเข้าใจทั่วไป และการดำเนินชีวิตตามหลักความมีเหตุผล ($\bar{X} = 4.18$) การดำเนินชีวิตโดยมีการสร้างภูมิคุ้มกัน ($\bar{X} = 4.17$) และการดำเนินชีวิตตามหลักความพอประมาณ ($\bar{X} = 4.17$)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งหมายที่จะนำความรู้และผลการวิจัยมาใช้อธิบายถึงคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนเทศบาลเมืองคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาปรากฏชัดเจนว่าเราสามารถวัดคุณภาพชีวิตที่ดีได้ โดยแบบทดสอบความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ฉะนั้นการอธิบายถึงคุณภาพชีวิตที่ดี จะมีประเด็นที่นำมาอธิบายได้แก่ ความเท่าเทียมกันในสังคม พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตชุมชน ระดับการพัฒนาของพื้นที่ และการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมี ความสัมพันธ์ต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนทั้งสิ้น ซึ่งผู้วิจัยจะสรุปและอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน เทศบาลคอหงส์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยกำหนดคุณภาพชีวิตและระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน เทศบาลคอหงส์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
3. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะประชาชนและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิต

1. ศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชน เทศบาลคอหงส์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 คือ เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ลักษณะคุณภาพชีวิตของประชาชนเทศบาลเมืองคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า อยู่ในระดับคุณภาพชีวิตระดับดี ($\bar{X} = 4.15$) เนื่องจากเทศบาลเมืองทั้งสอง คือ เทศบาลเมืองคอหงส์ ได้เป็นเขตเทศบาลแล้ว ทำให้

ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ทั้งสองนี้มีคุณภาพชีวิตที่ดี เพราะเขตเทศบาลได้มีการพัฒนาด้านต่างๆได้แก่ การคมนาคม ที่ได้รับการพัฒนาถนนและไฟข้างทางที่ดีขึ้น ทำให้ประชาชนได้รับความสะดวกมากขึ้น การมีโรงพยาบาลและสาธารณสุขที่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน การกำจัดขยะมูลฝอยที่ดีทำให้สิ่งแวดล้อมของชุมชนน่าอยู่มากขึ้น สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นผลให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

จากผลการวิจัยคุณภาพชีวิตของประชาชนครั้งนี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานของอมรา พงศาพิชญ์ (2533) ที่ศึกษาคุณภาพชีวิตของคนไทย พบว่ามีองค์ประกอบ ได้แก่ สุขภาพอนามัย ชีวิตที่มีความภาคภูมิใจ ชีวิตการทำงาน สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ชีวิตครอบครัวและชีวิตในชุมชน

2. ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยกำหนดคุณภาพชีวิตและระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน เทศบาลคอหงส์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

การวิจัยนี้ได้ค้นพบปัจจัยกำหนดคุณภาพชีวิตไว้ 4 ประการ ซึ่งสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 ความเท่าเทียมกันในสังคม

จากการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกำหนดคุณภาพชีวิตต่อปัจจัยลักษณะคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ดีเทศบาลเมืองคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยภาพรวม ปัจจัยความเท่าเทียมกันในสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะคุณภาพชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยความเท่าเทียมกันในสังคม ($r = .591$) มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง และ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติดังที่กล่าวมาแล้ว ประเด็นความเท่าเทียมกันในสังคมนั้น ผู้วิจัยพบว่า ประชาชนไม่ได้รับความเป็นธรรมในการกระจายทรัพยากรของรัฐ โครงการของรัฐโดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการในการแก้ปัญหาคุณภาพชีวิต ประชาชนในชนบทจะต้องมีผลกระทบต่อประชาชนผู้มีปัญหาคุณภาพชีวิต ประชาชนที่มีปัญหาคุณภาพชีวิตในชนบทขาดโอกาสได้รับบริการจากรัฐ เช่น การแก้ปัญหาด้านการศึกษา และการส่งเสริมให้ประชาชนมีงานทำ มีรายได้ที่เลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้เป็นสิ่งสำคัญ

จากผลการวิจัยคุณภาพชีวิตของประชาชนประเด็นความเท่าเทียมกันในสังคมนี้ สอดคล้องกับความคิดเห็นในงานของ อุดม ทุมโฆษิต (2536) โครงการรัฐบาลมุ่งแก้ปัญหาคุณภาพชีวิต ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีจำนวนมากมาย ซึ่งไม่สามารถนำมาแก้ปัญหาได้หมด แต่โดยเป้าหมายรวมของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มุ่งแก้ไขปัญหาล่าช้า ปัญหาความไม่สะดวกในการคมนาคมขนส่ง ปัญหาการขาดความรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง และ ปัญหาสุขภาพอนามัยของชาวชนบท แต่โครงการเหล่านี้ไม่ได้เข้าถึงประชาชนเป้าหมายอย่างแท้จริง

2.2 พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตชุมชน

จากการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกำหนดคุณภาพชีวิตต่อปัจจัยลักษณะคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนเทศบาลเมืองคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตชุมชน ($r = .923$) มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่สำคัญคือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไข

ปัญหาในชุมชนหรือเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนนั้นๆ ให้ดีขึ้น การมีส่วนร่วมกับชุมชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น รวมถึงร้องเรียนเมื่อตนเองและชุมชนไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการปฏิบัติงานของภาครัฐ ประชาชนที่อยู่อาศัยในชุมชนควรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อให้หน่วยงานของรัฐ เข้าใจความต้องการของชุมชนและแก้ปัญหาแก่ประชาชนในชุมชนนั้นๆ ได้ถูกต้องและตรงประเด็นปัญหาของชุมชนนั้นจริง ๆ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันทั้งชุมชน โดยไม่ได้เริ่มที่การวางแผนแต่เริ่มที่การทบทวนปัญหาในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน และสามารถแก้ไขปัญหาในชุมชนได้อย่างยั่งยืน ดังนั้นการมีส่วนร่วมของชุมชนจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้เกิดการพัฒนาในชุมชนอย่างยั่งยืนและเป็นการสร้างชุมชนที่เข้มแข็งต่อไป เช่นเดียวกับความคิดเห็นในงานของคุชฎิอายุวัฒน์ (2548) ที่ทำการศึกษามาตรวัดคุณภาพชีวิตของประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ให้ความเห็นว่า การพัฒนาสังคมจะต้องคำนึงถึง การมีส่วนร่วมของประชาชน ข้อจำกัดของการยกระดับคุณภาพชีวิตอยู่ที่การถูกกีดกันจากกระบวนการตัดสินใจ การมีส่วนร่วม ในครอบครัว ชุมชน และองค์กรต่างๆ

2.3 ระดับการพัฒนาของพื้นที่

การวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกำหนดคุณภาพชีวิตต่อปัจจัยลักษณะคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนเทศบาลเมืองคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ด้านระดับการพัฒนาของพื้นที่ โดยภาพรวม ($r = .287$) มีความสัมพันธ์ระดับ ต่ำมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การพบว่า ระดับการพัฒนาของพื้นที่ที่มีความสำคัญระดับต่ำมากกับคุณภาพชีวิต เมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยด้านอื่นๆ ที่ผู้วิจัยเลือกศึกษา เพราะว่า การพัฒนาของพื้นที่ทำให้ประชาชนได้รับความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิต แต่ไม่ได้เป็นผลทางตรงกับการกินดีอยู่ดีของประชาชน เมื่อเทียบกับปัจจัยด้านอื่นๆ ที่ประชาชนต้องการเช่น การมีรายได้ที่ดี และมีงานทำที่มั่นคง และความปลอดภัยในการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับข้อสรุปของ อภิวัฒน์ บุญสาธ (2549) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับโครงการบ้านเอื้ออาทรในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่อยู่อาศัยของประชาชน ได้ให้ความเห็นว่า การมีคุณภาพชีวิตที่ดีต้องเริ่มจากการมีชุมชน และที่อยู่อาศัยที่ดีและปลอดภัย สะดวกสบาย การพัฒนาที่อยู่อาศัยตามนโยบายการจัดทำโครงการบ้านจัดสรร คอนโดมิเนียมเพิ่มมากขึ้น เพื่อได้มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนการดำเนินงานในขั้นตอนต่างๆ แบบครบวงจร

2.4 การดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

การวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกำหนดคุณภาพชีวิตต่อปัจจัยลักษณะคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนเทศบาลเมืองคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาด้านการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ($r = .917$) มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แนวความคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ได้สอดคล้องกับความเห็นของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2548) ซึ่งเล็งเห็นความสำคัญของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ได้นำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยังถูกบรรจุในรัฐธรรมนูญของไทย เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในส่วนที่ 3 แนวนโยบาย

ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน มาตรา 78 (1) ความว่า “บริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปเพื่อการพัฒนา สังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคง ของประเทศอย่างยั่งยืน โดยต้องส่งเสริมการดำเนินการตามปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงและคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติในภาพรวมเป็นสำคัญ” (คณะอนุกรรมการ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2548 : 7)

3. เปรียบเทียบคุณลักษณะประชาชนและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิต

คุณลักษณะโดยภาพรวมของประชาชนที่แตกต่างกันไม่ทำให้คุณภาพชีวิตแตกต่างกัน และการ ทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 คือ คุณลักษณะประชากรที่แตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน ผล การทดสอบคือ ปฏิเสธสมมติฐานข้อที่ 1

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าข้อมูลที่จำแนกตามกลุ่มเพศ อายุ สถานภาพสมรส จำนวนบุตร ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และรายได้ต่อครัวเรือนที่แตกต่างกัน ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยลักษณะ คุณภาพชีวิต เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคำถามลักษณะคุณภาพชีวิต พบว่า เพศ สถานภาพสมรส จำนวนบุตร รายได้ และรายได้ต่อครัวเรือนที่แตกต่างกัน มีความแตกต่างกันบางข้อคำถามของลักษณะคุณภาพชีวิต

ในความเห็นของผู้วิจัย เห็นว่า สาเหตุที่ลักษณะประชากรศาสตร์ไม่มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพ ชีวิต เพราะว่าคุณภาพชีวิตประกอบด้วยองค์ประกอบหลายๆ ด้านประกอบกัน เช่น มีการศึกษาที่ดี ทำให้ มีงานทำ และมีรายได้เลี้ยงดูครอบครัว อันจะนำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ในทางกลับกัน ถ้าหากมี การศึกษาที่ดีแต่ไม่มีงานทำ ก็จะทำให้ขาดรายได้ คุณภาพชีวิตก็จะไม่ดี และในทำนองเดียวกัน หากมีรายได้ดี แต่มีสุขภาพที่ไม่ดี ก็จะมีปัญหาคุณภาพชีวิตเช่นกัน ดังนั้นจึง ไม่สามารถนำตัวแปรด้านประชากรศาสตร์ ด้านใดด้านหนึ่งเพียงตัวเดียวมาสรุปคุณภาพชีวิตได้ เช่นเดียวกับกับการให้ความหมายของคุณภาพชีวิต จากนักวิชาการหลายๆ ท่านที่ได้เคยกล่าวไว้ เช่น อมร นนทสุต (2526 ; อ้างอิงจาก อ้างอิงจาก ดุษฎี อา ยุวัฒน์, 2548 : 48) กล่าวถึงองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต คือ อาหารและโภชนาการที่เหมาะสม เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม การดูแลอย่างง่าย ๆ สำหรับสุขภาพทางกายและจิต การศึกษาขั้น พื้นฐานและการพัฒนาอาชีพ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน บริการพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมที่ จำเป็นเพื่อประกอบการและการดำรงชีพอย่างยุติธรรม และอุทุมพร จามรมาน (2528 ; อ้างอิงจาก ดุษฎี อา ยุวัฒน์, 2548 : 49) ได้สรุปองค์ประกอบที่มีคุณภาพชีวิตของมนุษย์ไว้ 10 องค์ประกอบ คือ ทักษะคติ ลักษณะความเป็นอยู่ การเป็นเจ้าของ อาชีพหลัก นันทนาการ บริการจากรัฐ การถือครองบ้านและที่ดิน อาชีพรอง การแสวงหาความรู้ และสุขอนามัย ดังนั้น เมื่อพัฒนามาตรวัดคุณภาพชีวิตจึงต้องคำนึงถึง องค์ประกอบที่เชื่อว่าจะทำให้บุคคลมีคุณภาพชีวิต การนิยามความหมายดังกล่าว ส่งผลผลักดันให้ การพัฒนาในภาพรวมของทั้งประเทศที่กำหนดโดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จะต้องหาวิธีการ เข้าไปแทรกแซง (Intervene) โดยตรงเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในสังคมเพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพ ชีวิต ดังนั้นกระบวนการพัฒนาที่ผ่านมามีมุ่งเน้นไปที่คุณภาพชีวิต ที่สามารถวัดได้ เห็นได้เป็นรูปธรรม อย่างชัดเจน (ดำรง อุดมไพจิตรกุล และคณะ, 2543 ; อ้างอิงจาก ดุษฎี อายุวัฒน์, 2548 : 49)

กล่าวโดยสรุป การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงคุณภาพชีวิตประชาชน เทศบาลเมืองคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ซึ่งเทศบาลเมืองที่ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาเป็นเขตเทศบาลแล้ว ประชาชนที่อาศัยอยู่มีรายได้ที่ดี ทำให้ไม่เห็นถึงความแตกต่างด้านลักษณะประชากรศาสตร์ ดังนั้น ถ้าจะให้เห็นความแตกต่างชัดเจน ควรทำการศึกษาเจาะจงเฉพาะกลุ่ม เช่น ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้มีรายได้น้อย ที่มีปัญหาคุณภาพชีวิต เป็นต้น จะทำให้เห็นถึงความแตกต่างด้านประชากรศาสตร์

ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาคุณภาพชีวิตให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วจังหวัด และขยายไปสู่การศึกษาระดับประเทศ เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ทำการวิจัยในเทศบาลเมืองคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็นการศึกษาวิจัยจำนวน 1 เทศบาลเมือง ซึ่งยังไม่สามารถนำไปสรุปคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งจังหวัดสงขลาได้ และประเด็นคุณภาพชีวิต เป็นเรื่องที่จะต้องอาศัยเวลาที่ยาวนานในการแก้ไข ตลอดจนวิธีการแก้ไขจะต้องอยู่บนรากฐานที่ถูกต้อง จึงจะประสบความสำเร็จ
2. ยังมีตัวแปรอีกจำนวนมากมาจากการวิจัยครั้งนี้ไม่ได้นำมาศึกษา ปัญหาคุณภาพชีวิตเป็นปัญหาระดับประเทศ ซึ่งแต่ละพื้นที่อาจมีตัวแปรที่แตกต่างกันจากการศึกษาครั้งนี้ อนึ่ง ผู้วิจัยหวังว่าการศึกษาเรื่องปัญหาคุณภาพชีวิต จึงควรจะมีการสนับสนุนในการศึกษาปัญหาอย่างจริงจัง เพราะว่าการแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิตนั้นมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาประเทศ

บรรณานุกรม

- กรมประชาสงเคราะห์. (2538). *เอกสารประกอบการบรรยาย โครงการส่งเสริมสวัสดิการสังคมระดับครัวเรือนทั่วประเทศ (สสค)*. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดเพิ่มเสริมกิจ.
- กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. (2544). *รายงานคุณภาพชีวิตคนไทย จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน(จปฐ.) ปี 2544*. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดเพิ่มเสริมกิจ.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2538). *ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมในการร่วมกันกำหนดเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตและสังคม*. เอกสารการประชุมเชิงปฏิบัติการ โครงการวิจัยและพัฒนา เครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตและสังคม. 6 กรกฎาคม 2538 : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. (อัคราเนนา)
- คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. (2548). *เศรษฐกิจพอเพียง คืออะไร?*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- ชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์. (2526). *คุณภาพชีวิตในประชากรศึกษา_ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์* : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ดำรง อุดมไพจิตรกุล และคณะ. (2543). *การศึกษาบทบาทขององค์กรพัฒนาเอกชนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในแหล่งชุมชนแออัดในเขตกรุงเทพฯ*. กรุงเทพฯ : พัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- ดุชนันท์ อายุวัฒน์. (2548). “มาตรวัดคุณภาพชีวิต : ศึกษากรณีประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของ

- ประเทศไทย”. วารสารประชากรศาสตร์. 21(1) : 41-62.
- เทศบาลเมืองคอหงส์. (2556). จำนวนประชากรเทศบาลเมืองคอหงส์. สืบค้นเมื่อ 26 ธันวาคม 2556 จากเว็บไซต์:
<http://www.khohongcity.go.th/index.php?options=content&mode=cate&id=49>
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2549). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: ภาควิชา ศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พนิษฐา พานิชชีวะกุล และเพ็ญจันทร์ ประดับมุข. (2542). *รายงานการวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตของเกษตรกรอีสาน : มุมมองจากประชาชน*. ขอนแก่น : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พนิษฐา พานิชชีวะกุล. (2537). *การพัฒนาเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตที่เป็นสมมติสำหรับผู้สูงอายุในชนบท*. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มนสิกุล โอวาทเกสซ์. (2552). “คุณภาพชีวิตที่ดี”. *คมชัดลึก*. 8 : 24 สิงหาคม 2552. หน้า 30.
- รณยุทธ์ บุตรแสนคม. (2540). *รายงานการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตชนบท จังหวัดมหาสารคามร้อยเอ็ด และกาฬสินธุ์*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิภาวี ศรีเพียร. (2544). *คุณภาพชีวิตการทำงานกับการย้ายถิ่นของแรงงาน*. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการประชากรศาสตร์แห่งชาติ โดยสมาคมนักประชากรไทย ระหว่างวันที่ 22-23 พฤศจิกายน. 2544.
- สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ และนิภา มนูญปิจุ. (2525). *ประชากรกับคุณภาพชีวิต*. กรุงเทพฯ : ศรีอนันท์.
- สมพร ชัยยุทธ์. (2542). *คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนแออัดเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมพร เทพสิทธา. (2549). *การเดินทางรอยพระยุคลบาท เศรษฐกิจพอเพียง ช่วยแก้ปัญหาความยากจนและการทุจริต*. กรุงเทพฯ : กองทุนอริยมรรค.
- สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (2541). *รายงานการวิจัยคุณภาพชีวิตของคนในเขตเมืองภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. กรุงเทพฯ : ทิพย์เนตย์การพิมพ์.
- สุจินดา คุจารีวณิช และสมพันธ์ เตชะอธิก. (2531). *กองทุนหมู่บ้านกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต*. ขอนแก่น : ขอนแก่นการพิมพ์.
- สุเทพ บุญซอ่อน. (2545). *สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา*. พระนครศรีอยุธยา : โรงพิมพ์เทียนวัฒนา.
- สุพัฒน์ สุระदनัย. (2544). *เครื่องชี้วัดความผาสุกของครอบครัวชนบทในจังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาการ พัฒนา : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อนุชาติ พวงสำลี และอรทัย อาจอ่ำ. (2541). *การพัฒนาเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิต และสังคมไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

- อภิวัฒน์ บุญสาธิต. (2549). “ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการอยู่อาศัย : ศึกษากรณีผู้อยู่อาศัยในโครงการเคหะชุมชนประเภทเช่าซื้อในส่วนภูมิภาคของการเคหะแห่งชาติ”. ใน *การประชุมวิชาการประชากรศาสตร์แห่งชาติ 2546*. น. 25-46. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมร นนทสุต. (2526). “คุณภาพชีวิต”. ใน *เอกสารสัมมนาความต้องการพื้นฐานขั้นต่ำกับการพัฒนาสังคมระยะยาว : บทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัดในการพัฒนาคุณภาพประชากร*. 22-23 กรกฎาคม 2526. โรงแรมแกรนด์พาเลซ พัทยา ชลบุรี.
- อมรา พงศาพิชญ์. (2533). “คุณภาพชีวิตของชาวชนบทไทยปี 2543”. ใน *เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง การวิจัยทางการพยาบาลเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุดม ทুমโฆสิต. (2536). *ลักษณะและสาเหตุของปัญหาความยากจนของครอบครัวชนบท : กรณีจังหวัดสงขลา*. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อุทุมพร จามรมาน. (2528). *คุณภาพชีวิตของคนกรุงเทพฯ*. รายงานการวิจัยคณะครุศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Karma URA & Karma Galay. (1999). “Gross National Happiness And Development (Proceedings of the First International Seminar on Operationalization of Gross National Happiness). Operationalization of Gross National Happiness”. in *The Centre for Bhutan Studies*. CBS. 18-20 February. 1999.
- United Nation Development Programme. (2003). “Thailand Human Development Report 2003”. *Thailand Human Development Report 2003*. http://hdr.undp.org/en/reports/national/asiathepacific/thailand/thailand_2003_en.pdf. January. 2003.